

**POWIATOWY PROGRAM
ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
WRAZ Z COROCZNYM LIMITEM
RODZIN ZASTĘPCZYCH ZAWODOWYCH
W POWIECIE KIELECKIM
NA LATA 2015-2017**

KIELCE 2014

Spis treści:

WSTĘP.....	3
1. Realizacja „ Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej wraz z corocznym limitem rodzin zastępczych zawodowych w Powiecie Kieleckim na lata 2012-2014”	6
2. Diagnoza rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.....	11
2.1. Środowiska rodzinne zagrożone umieszczeniem dzieci w zastępczych formach opieki, na podstawie analizy danych z ośrodków pomocy społecznej ujętych w gminnych programach wspierania rodziny.	11
2.2. Charakterystyka pieczy zastępczej na poziomie ogólnopolskim	16
2.3. Diagnoza pieczy zastępczej na terenie powiatu kieleckiego.....	20
Rodzinna Piecza Zastępcza	21
Pomoc instytucjonalna	23
Udzielanie pomocy dla usamodzielnianych wychowanków rodzin zastępczych, placówek opiekuńczo-wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych.....	26
Środki finansowe przeznaczone na pieczę zastępczą	28
3. Roczne limity powstających rodzinnych form pieczy zastępczej	30
4 Cel główny i cele szczegółowe programu.....	32
5. Zakładane rezultaty realizacji programu.....	39
Monitoring i ewaluacja programu:.....	39

System pieczy zastępczej to system zintegrowanych działań osób i instytucji mających na celu zapewnienie właściwej opieki i wychowania dzieciom pozbawionym opieki rodzicielskiej.

Podstawę prawną opracowania „Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej wraz z corocznym limitem rodzin zastępczych zawodowych w powiecie kieleckim na lata 2015 – 2017” stanowi art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Program został przygotowany w oparciu o diagnozę sytuacji rodzinnej pieczy zastępczej funkcjonującej na terenie powiatu kieleckiego oraz o aktualne potrzeby wynikające z konieczności umieszczania dzieci poza rodzinami biologicznymi. Przy opracowaniu niniejszego dokumentu wykorzystano: sprawozdania rzeczowo finansowe z wykonywania przez powiat zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, dane z GUS, sprawozdania i informacje własne pcp, informacje przygotowane przez jednostki gminne oraz publikacje naukowe i dostępne badania diagnozujące sytuację rodzin zastępczych.

Program składa się z 5 rozdziałów, w tym opisu zadań powiatu i gminy, diagnozy problemów, planowanych obszarów działań operacyjnych oraz monitoringu i aktualizacji.

Celem programu jest rozwój nowych i wsparcie istniejących form pieczy zastępczej na terenie powiatu kieleckiego oraz zapewnienie dzieciom pozbawionym opieki rodzicielskiej pieczy zastępczej, organizowanie pomocy dla osób usamodzielnianych poprzez wspieranie procesu usamodzielnienia, jak również organizowanie różnorodnych form wsparcia dla osób prowadzących różne formy pieczy zastępczej. Program jest kontynuacją działań podjętych w dotychczas obowiązującym „Programie Rozwoju Pieczy Zastępczej wraz z corocznym limitem rodzin zastępczych zawodowych w powiecie kieleckim na lata 2012 – 2014”.

Przedstawiony program służy usystematyzowaniu i ukierunkowaniu działań, ustaleniu priorytetów i zakresu prowadzonej działalności na rzecz rozwoju pieczy zastępczej w powiecie kieleckim oraz jest podstawą do pozyskiwania środków finansowych w ramach ogłaszanych przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej konkursów ofert dotyczących realizacji rządowych programów w zakresie wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej, jak również do pozyskiwania środków finansowych w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

W miarę potrzeb i sytuacji społecznej zadania programu mogą ulegać zmianom i uzupełnieniom.

Przedmiotowy program powiązany jest ponadto z następującymi dokumentami:

1. Konwencja o Prawach Dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 roku;
2. „Strategia Rozwoju Powiatu Kieleckiego do roku 2020” stanowiąca załącznik do Uchwały nr XXVII/22/10 Rady Powiatu w Kielcach z dnia 30 marca 2010r;
3. „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Kieleckim na lata 2011-2016”, stanowiąca załącznik do Uchwały nr XXXI/83/2010 Rady Powiatu w Kielcach z dnia 29 października 2010r.

4. „Strategia Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2012-2020”, przyjęta Uchwałą Nr XVI/296/12 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 30 stycznia 2012r.

Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej wraz z corocznym limitem rodzin zastępczych zawodowych w powiecie kieleckim na lata 2015 – 2017” będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- Ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. Nr 9 poz. 59, z późn. zm.),
- Ustawę z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1592, z późn. zm.),
- Ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873, z późn. zm.),
- Ustawę z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U z 2013., poz. 135 z późniejszymi zmianami).

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych powiatu należą:

1. Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.
2. Organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia.
3. Tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych.
4. Prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym.
5. Organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka, rodzin pomocowych i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego.
6. Organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania:
 - 1) grup wsparcia,
 - 2) specjalistycznego poradnictwa.
7. Powoływanie centrów administracyjnych do obsługi placówek opiekuńczo-wychowawczych.
8. Wyznaczanie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.
9. Zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich.
10. Prowadzenie rejestru danych, o którym mowa w art. 46 ustawy.

11. Kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka.
12. Finansowanie:
 - 1) świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu,
 - 2) pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne,
 - 3) szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego.
13. Sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3 ustawy.
14. Przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji, o której mowa w art. 193 ust. 8 ustawy.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy:

1. Realizacja zadań wynikających z rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz rządowego programu wsparcia rodzin z dziećmi.
2. Finansowanie pobytu w pieczy zastępczej osób, o których mowa w art. 5 ust. 3 ustawy.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadziła rozwiązania systemowe, które z założenia poprzez intensywną profilaktykę i pracę z rodziną miały się przyczynić do poprawy jakości pełnienia funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez te rodziny i w konsekwencji przeciwdziałają umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej.

Po dwóch latach funkcjonowania nowych rozwiązań analiza niektórych przepisów, a przede wszystkim ich realizacja nie zawsze przyjmuje pożądany kierunek. W miesiącu wrześniu 2014r. weszła w życie nowelizacja ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, uwzględniająca zmiany, które mają poprawić funkcjonowanie rozwiązań systemowych oraz przyczynią się do lepszego jakościowo wsparcia rodzin i poprawy opieki nad dziećmi umieszczonymi w pieczy zastępczej.

Propozycje zmian zmierzają również do poprawy funkcjonowania procedur adopcyjnych. Najważniejszą zmianą w projektowanej ustawie jest rezygnacja z udziału sądu w wyborze formy pieczy zastępczej, w której dziecko zostanie umieszczone. Ustawa zakłada, że sąd jedynie umieszcza dziecko w pieczy zastępczej, natomiast obowiązek skierowania dziecka do odpowiedniej formy pieczy zastępczej spoczywa na staroście, który wydaje skierowanie dziecka do konkretnej rodziny zastępczej, rodzinnego domu dziecka, czy placówki opiekuńczo-wychowawczej. Kolejna ważna zmiana, którą wprowadza ustawa, to konieczność uzyskania przez kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka zaświadczenia wystawionego przez psychologa. Psycholog będzie oceniał, czy kandydaci mają odpowiednie predyspozycje i motywacje do sprawowania pieczy zastępczej. Ma to już na etapie kwalifikacji wykluczyć osoby, które ze względów psychologicznych nie powinny pełnić roli rodziny zastępczej. Ponadto rozbudowano uregulowania w zakresie obowiązku gromadzenia i przekazywania informacji oraz dokumentacji dotyczących dziecka oraz kontroli sprawowanej przez zarząd powiatu. Odnośnie zaś do *Rodzinnej pieczy zastępczej* ustawa wprowadza liczne uszczegółowienia dotychczasowych przepisów, m. in. wymagań w stosunku do osób, którym powierza się pełnienie funkcji rodziny zastępczej (niezawodowej, zawodowej) lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, rejestru zawierającego dane tych osób, umów zawieranych z rodziną zastępczą niezawodową o pełnienie funkcji rodziny zawodowej albo rodzinnego domu dziecka, a także z rodziną zawodową o prowadzenie rodzinnego domu dziecka, rozszerzając, ale także określając krąg osób, które mogą być zatrudnione do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich. Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej (od 1 stycznia 2015 r.) nie będzie mógł mieć pod opieką więcej niż 15 rodzin zastępczych lub rodzinnych domów dziecka.

Istotną rolę w wykonywaniu powyższych zadań odgrywa współpraca interdyscyplinarna różnych służb, instytucji i organizacji pozarządowych, gdyż daje szansę na zwiększenie efektywności działań i skuteczne rozwiązywanie problemów związanych z organizacją pieczy zastępczej.

1. Realizacja „ Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej wraz z corocznym limitem rodzin zastępczych zawodowych w Powiecie Kieleckim na lata 2012-2014”

Zadania określone w „Powiatowym Programie Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2012 – 2014” przyjętego Uchwałą Nr X/29/12 Rady Powiatu w Kielcach z dnia 2 kwietnia 2012r., w większości zostały zrealizowane w zakresie określonym w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

1. Każdemu dziecku pozbawionemu opieki rodzicielskiej zapewniono pieczę zastępczą w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo – wychowawczych, zarówno na terenie powiatu kieleckiego, jak i na terenie innych powiatów. Wszystkie dzieci poniżej 10 r.ż. zgodnie z założeniami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zostały umieszczone w rodzinnej

- pieczy zastępczej.
2. Zatrudniono wymaganą, zgodnie z ustawą, liczbę koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej- łącznie zatrudniono 6 koordynatorów do współpracy z wszystkimi funkcjonującymi rodzinami zastępczymi.
 3. Zapewniono rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkolenia mające na celu podnoszenie ich kwalifikacji oraz pomoc i wsparcie w ramach funkcjonujących grup wsparcia. Szkolenia dla osób sprawujących pieczę zastępczą nad dziećmi dotyczyły następujących zakresów tematycznych: „Jak rozpoznawać zaburzenia, trudności i problemy w zakresie zdrowia psychicznego dziecka”, „Całościowe zaburzenia rozwojowe–diagnozowane we wczesnym okresie życia dziecka”, „Rozpoznawanie Zespołu FAS i praca korekcyjno-kompensacyjna z dzieckiem z objawami poalkoholowego zespołu poalkoholowego”, „ADHD– Dziecko z zespołem nadpobudliwości psychoruchowej”, „Specyficzne trudności edukacyjne (problematyka dysleksji, dysgrafii, dysortografia”, „Profilaktyka i ochrona własnego zdrowia seksualnego”, „Narkotyki- rodzaje i zachowanie się pod ich wpływem” W szkoleniach uczestniczyło od 20 do 25 osób. Ponadto w ramach comiesięcznych spotkań prowadzono grupy wsparcia dla opiekunów zastępczych w ramach których rodziny zastępcze miały możliwość wymiany doświadczeń, informacji, uzyskania porad i wskazówek dotyczących postępowania z dziećmi w pieczy zastępczej. W ramach świadczonej pomocy psychologicznej prowadzone były grupy wsparcia dla rodziców zastępczych, rodziców biologicznych. Dla młodzieży od 15 do 25 r.ż. prowadzone były warsztaty psychoedukacyjne z zakresu umiejętności społecznych oraz rozwoju osobistego. Odbyły się również szkolenia z zakresu psychologicznych aspektów kompetencji rodzicielskich skierowane do rodzin spokrewnionych funkcjonujących w pieczy zastępczej oraz osób doświadczających przemocy w rodzinie.
 4. Prowadzono poradnictwo (także prawne) i terapię dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. W ramach poradnictwa dla osób sprawujących pieczę zastępczą udzielono 295 porad psychologicznych osobom prowadzącym placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego, rodzinne domy dziecka, rodziny zawodowe, rodziny zastępcze spokrewnione i niespokrewnione. Po pomoc psychologiczną zgłaszały się osoby prowadzące rodziny zastępcze, których podopieczni wykazują zaburzenia zachowania, lęk i niepokój wynikający z reakcji na stres, trudności adaptacyjnych, problemów w środowisku szkolnym i rówieśniczym. W szczególności dotyczyło to młodzieży w wieku dojrzewania, doznającej trudności w określeniu poczucia tożsamości, zaburzeń więzi, niemożności budowania prawidłowych relacji i wypracowaniu celów i perspektyw życiowych. Problemy te często wiązały się z występowaniem różnych zaburzeń typu: FAS, ADHD, opozycyjno-buntownicze zaburzenia zachowania, oraz stany lękowe. Najczęściej zgłaszane problemy dotyczyły: trudności szkolnych dzieci, braku motywacji do nauki oraz przełamywania trudności i mobilizowaniu się do pracy w szkole i w domu. Z porad psychologicznych korzystały również osoby usamodzielniające się, przebywające wcześniej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz Placówkach Opiekuńczo-

Wychowawczych. Spotkania miały głównie na celu wzmocnienie poczucia osobistej odpowiedzialności, wypracowania zdrowego poczucia własnej wartości, umiejętności podejmowania decyzji oraz kształtowania właściwych relacji interpersonalnych. Rozmowy te mają często charakter treningu pożądanych postaw i zachowań, weryfikują dotychczasowe nawyki, pozwalają wypracować pozytywne strategie myślenia i działania w dorosłym życiu Podopieczni rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka skorzystali również z poradnictwa psychologicznego mającego na celu analizę potencjału osoby korzystającej z porady pod kątem umiejętności dokonywania właściwych wyborów i celów życiowych. Psychologowie przeprowadzali spotkania z podopiecznymi w celu udzielenia wsparcia i wypracowania właściwych form komunikowania się i reagowania w sytuacjach trudnych, spornych i konfliktowych. Ponadto psychologowie dokonywali wstępnej diagnozy każdego przyjętego do pieczy zastępczej dziecka (w terminie 7 dni od umieszczenia dziecka w rodzinie). Prowadzone były systematycznie diagnozy i sporządzane opinie dotyczące funkcjonowania dzieci w sferze społecznej, emocjonalnej i poznawczej. Odbywało się to w sytuacjach wymagających interwencji psychologa, a także dla potrzeb procesu adopcyjnego lub też na wniosek Sądów Rodzinnych lub innych instytucji, zajmujących się opieką nad dzieckiem i rodziną. Ponadto w roku 2013r. pedagog udzielił 51 porad pedagogicznych w procesie wychowawczym dla rodzin zastępczych. W szczególności porady dotyczyły problemów wychowawczych i edukacyjnych między innymi. Ponadto prowadzono indywidualne rozmowy z pedagogami szkół, w celu omówienia sytuacji wychowanków pieczy zastępczej udzielono 35 porad. W okresie 2012-2014 sporządzono diagnozy i opinie dla nowo umieszczonych w pieczy zastępczej dzieci. W miarę potrzeb zgłaszanych przez klientów naszego Centrum, będących mieszkańcami powiatu kieleckiego, porad prawnych udzielał radca prawny zatrudniony w PCPR. W roku 2012r. udzielono 154 porad, w tym z zakresu własności nieruchomości, prawa spadkowego, zasiłków chorobowych, podziału nieruchomości, alimentów, separacji, ograniczenia władzy rodzicielskiej i służebności gruntowej.

5. Prowadzono nabór kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka. W omawianym okresie 6 osób (3 rodziny) zgłosiły gotowość pełnienia funkcji rodziny zastępczej.
6. Organizowano szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. W okresie od 2012-2014r przeprowadzono 5 cykli szkoleń dla kandydatów, w ramach których przeszkolono 26 osób, w tym kandydatów do pełnienia funkcji rodziny pomocowej.
7. Zakwalifikowano 6 osób (3 rodziny) kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.
8. Rodziny zastępcze otrzymały przysługujące świadczenia na miesięczne utrzymanie dziecka w rodzinie zastępczej, a ponadto funkcjonujące rodziny zastępcze zawodowe oraz rodzinne domy dziecka otrzymywały wynagrodzenia i pozostałe świadczenia

przysługujące zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, tj. środki finansowe na utrzymanie domu jednorodzinnego (5 rodzin) oraz na pokrycie wydatków związanych z remontem (1 rodzina). Ponadto rodziny zawodowe i rodzinne domy dziecka, w okresie czasowego niesprawowania opieki nad dziećmi otrzymały wsparcie rodziny pomocowej. Poza tym na wniosek rodzin zawodowych oraz osób prowadzących rodzinne domy dziecka zatrudniono osoby zajmujące się opieką i wychowaniem oraz osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich. Łącznie z pomocy tych osób skorzystało 6 rodzin.

9. Zapewniono środki na funkcjonowanie instytucjonalnej pieczy zastępczej, tj. 5 placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego funkcjonujących na terenie powiatu kieleckiego oraz środki finansowe związane z pokrywaniem wydatków na utrzymanie dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów (placówki jako odrębne jednostki posiadają własny budżet).
10. Zapewniono środki na pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie i zagospodarowanie dla osób usamodzielnianych oraz zapewniono wsparcie dla osób usamodzielnianych, w formie poradnictwa, pomocy w uzyskaniu zatrudnienia oraz odpowiednich warunków mieszkaniowych, poprzez utworzenie mieszkań chronionych dla 6 wychowanków, w tym jedno finansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.
11. Pozyskiwano środki zewnętrzne na realizację Programu, w tym środki rządowe, na podstawie art. 187 ust.1 pkt 2 ustawy.

W latach 2012r.i 2013r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kielcach realizowało programy współfinansowane ze środków budżetu państwa w ramach „Resortowego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy”, ogłoszonego przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej. W roku 2012r. PCPR uczestniczył w 3 konkursach ofert i otrzymał dofinansowanie na realizację projektów w ramach następujących projektów:

- 1) „Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej”- W ramach konkursu powiat kielecki otrzymał dofinansowanie na wsparcie realizacji zadania dotyczącego zatrudnienia koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, zgodnie z wymogami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W związku z powyższym PCPR otrzymał dofinansowanie do zatrudnienia koordynatorów (3 etaty), w tym 2 pracowników na 1 etat oraz 2 osób na ½ etatu w okresie od 1 czerwca 2012r do 31 grudnia 2012r. Całkowity koszt zadania wyniósł 38.052,00zł, w tym kwota dotacji z budżetu państwa - 26.636,40zł, wkład własny- 11.415,60zł.
- 2) „Szkolenia rodzin zastępczych, osób prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego” - Projekt otrzymał dofinansowanie w ramach Programu pn.„Szkolenia rodzin zastępczych, osób prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego”. Całkowity koszt zadania wyniósł 11.200,00zł, w tym: 5.600,00zł – wkład własny i 5.600,00zł dotacja z budżetu państwa. W okresie od września do grudnia 2012r. w ramach projektu „Skuteczny rodzic – doskonalenie funkcji rodzica zastępczego” przeprowadzony został cykl pięciu tematycznych

szkoleń, organizowanych dla 20 osób pełniących funkcję rodzica zastępczego. Uczestnikami projektu byli przedstawiciele zastępczych rodzin zawodowych, rodzinnych domów dziecka i placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego. Poszczególne tematy realizowane były przez specjalistów z zakresu psychologii klinicznej i psychiatrii dzieci i młodzieży. Dodatkowo przeprowadzone zostały konsultacje psychologiczne oraz warsztaty psychoedukacyjne, których celem było wypracowanie właściwych metod postępowania z podopiecznymi, u których występują trudności i objawy zaburzeń rozwojowych.

- 3) „Wsparcie rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka” - Projekt otrzymał dofinansowanie w ramach Programu pn. „Wsparcie rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka”. Całkowity koszt realizacji zadania wyniósł 21.500,00zł, w tym wkład własny – 13.330,00zł, dotacja z budżetu państwa – 8.170,00zł. Zadanie polegało na dofinansowaniu wydatków związanych z przyznaniem pomocy dla rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka oraz wynagrodzeniami wraz z pochodnymi osób zatrudnionych w rodzinie zastępczej oraz rodzinnym domu dziecka lub zajmujących się opieką i wychowaniem w rodzinnym domu dziecka;

W roku 2013 w ramach „Resortowego Programu Wspierania Rodziny i Systemie Pieczy Zastępczej na rok 2013- asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej” ogłoszonego przez MPiPS powiat kielecki otrzymał dofinansowanie na wsparcie realizacji zadania dotyczącego zatrudnienia koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, zgodnie z wymogami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W związku z powyższym PCPR otrzymał dofinansowanie do zatrudnienia koordynatora (1 etat), w tym 2 pracowników na 1 etat oraz 2 osób na ½ etatu w okresie od 20 lutego 2013r do 31 grudnia 2013r. Całkowity koszt zadania wyniósł 3.988,60zł, w tym kwota dotacji z budżetu państwa – 2.792,00zł, wkład własny- 1.196,60zł. W ramach kolejnego projektu „Wsparcie dla rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka” PCPR otrzymał dofinansowanie w ramach „Resortowego Programu Wspierania Rozwoju Rodzinnej Pieczy Zastępczej na rok 2013”. Całkowity koszt realizacji zadania wyniósł **44.247,00zł**, w tym wkład własny : **22.174,00zł**, dotacja z budżetu państwa : **22.073,00zł**. Program polegał na dofinansowaniu wydatków związanych z realizacją następujących zadań:

- „Szkolenia rodzin zastępczych, osób prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego”.
- „Przyznanie pomocy dla rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka”.

12. W ramach ustalonego corocznego limitu rodzin zastępczych zawodowych przekształcono 4 dotychczas funkcjonujące rodziny zawodowe w rodzinne domy dziecka, ze względu na dużą liczbę dzieci przebywającą w tych rodzinach (5-8). Pozostałe 5 rodzin zawodowych wielodzietnych przekształcono w rodziny zawodowe. W 2013r jedna rodzina zawodowa została przekształcona w rodzinny dom dziecka. Nie utworzono nowych rodzin zawodowych ani nowego rodzinnego domu dziecka, ze względu na brak kandydatów do pełnienia tych funkcji.

Niniejszy Program zakłada kontynuację podjętych dotychczas założeń oraz dodatkowo działania wynikające z rozeznania potrzeb w zakresie wspierania pieczy zastępczej.

2. Diagnoza rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej piecza zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. W ustawie wprowadzono pojęcie pieczy zastępczej i wskazano formy, w jakich piecza jest realizowana:

1. Formy rodzinne, w tym:
 - a) rodziny zastępcze:
 - rodziny zastępcze spokrewnione,
 - rodziny zastępcze niezawodowe,
 - rodziny zastępcze zawodowe, w tym:
 - pełniące funkcje pogotowia rodzinnego
 - specjalistyczne
 - b) rodzinne domy dziecka.
2. Formy instytucjonalne:
 - a) Placówki opiekuńczo-wychowawcze, w tym typu:
 - socjalizacyjnego,
 - interwencyjnego,
 - specjalistyczno-terapeutycznego
 - rodzinnego
 - b) Regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne
 - c) Interwencyjne ośrodki preadopcyjne

Celem pieczy zastępczej jest przede wszystkim praca z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub gdy nie jest to możliwe - dążenie do przysposobienia dziecka. Ponadto pobyt w pieczy zastępczej ma na celu przygotowanie dziecka do samodzielnego i odpowiedzialnego życia, pokonywania trudności życiowych, nawiązywania i podtrzymywania bliskich i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami, zdobywanie umiejętności społecznych, zaspokajanie potrzeb emocjonalnych oraz bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych dzieci.

2.1. Środowiska rodzinne zagrożone umieszczeniem dzieci w zastępczych formach opieki, na podstawie analizy danych z ośrodków pomocy społecznej ujętych w gminnych programach wspierania rodziny.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej podzieliła kompetencje w zakresie pracy z rodziną biologiczną między samorząd gminny i powiatowy. Obowiązki te jednostki samorządu terytorialnego realizować powinny w szczególności poprzez współpracę z sądem i ich organami pomocniczymi, policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, organizacjami pozarządowymi oraz środowiskiem lokalnym. Pomoc rodzinie naturalnej pozostała w gestii gminy, zaś organizację pieczy zastępczej powierzono powiatowi. Osiągnięcie pożądaných efektów jest możliwe poprzez stworzenie lokalnego systemu wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo -

wychowawczych ukierunkowanego na profilaktykę oraz pracę z rodziną biologiczną. **Umieszczenie dziecka w formach pieczy zastępczej ma być ostatecznością, po wykorzystaniu przez gminę wszystkich możliwych form wsparcia rodziny naturalnej.** Współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej należy do zadań własnych gminy. Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej mogą skorzystać m.in. z pomocy asystenta rodziny. W ramach działań profilaktycznych w gminie ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadza następujące priorytety:

- 1) obowiązek opracowywania przez samorzady gmin lokalnych programów wspierania rodzin wychowujących małoletnie dzieci,
- 2) konieczność stosowania wczesnej profilaktyki społecznej dla młodych rodzin,
- 3) środowiskowe formy opieki pozarodzinnej dla dzieci i młodzieży w wieku szkolnym,
- 4) wprowadzenie stanowiska asystenta rodziny, który niezależnie od pracowników socjalnych zajmuje się wyłącznie pracą z rodziną,

Na potrzeby niniejszego opracowania dokonano analizy danych dotyczących sytuacji rodzin zamieszkujących gminy powiatu kieleckiego i przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, a tym samym zagrożonych dezintegracją i odebraniem dziecka.

Powiat kielecki położony jest w południowo-centralnej Polsce. Zajmuje powierzchnię 2.245 km. Siedzibą władz powiatu jest miasto Kielce, które nie jest częścią powiatu, lecz stanowi osobny powiat. W skład powiatu kieleckiego wchodzi dziewiętnaście gmin w tym: **cztery gminy miejsko-wiejskie** (Bodzentyn, Chęciny, Chmielnik, Daleszyce) **i piętnaście wiejskich** (Bieliny, Górno, Łągów, Łopuszno, Masłów, Miedziana Góra, Mniów, Morawica, Nowa Słupia, Piekoszów, Pierzchnica, Raków, Sitkówka-Nowiny, Strawczyn, Zagnańsk).

Powiat Kielecki zamieszkuje 207.588 osób (stan na 31.12.2013r). Zaludnienie na terenie Powiatu Kieleckiego na przestrzeni ostatnich lat systematycznie wzrasta, na co mają wpływ głównie migracje ludności z miasta do sąsiadujących z Kielcami gmin oraz dodatni przyrost naturalny.

W związku z opracowaniem „Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Kieleckim na lata 2015-2017”, w ramach konsultacji społecznych zwrócono się z prośbą do gmin powiatu kieleckiego o udzielenie informacji na temat realizacji zadań gminy wynikających z ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Spośród 19 gmin powiatu kieleckiego odpowiedzi uzyskano od 17 przedstawicieli samorządów gminnych, głównie ośrodków pomocy społecznej, które realizują zadania z zakresu wspierania rodziny. Pozyskano informacje dotyczące liczby asystentów rodziny zatrudnionych w latach 2012-2014 w gminach, liczby rodzin objętych wsparciem z wyszczególnieniem przyczyn udzielonej pomocy oraz informacje o liczbie monitorowanych spraw dotyczących sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

Na potrzeby niniejszego opracowania dokonano analizy zebranych od ośrodków pomocy społecznej danych - tabelarycznie.

Tabela1. Zatrudnienie asystentów rodzin w gminach powiatu kieleckiego w latach 2012-2014

lp.	gmina	liczba asystentów rodziny w gminach		
		2012	2013	2014*
1	Bieliny	-	1 (od 01.11.2013r.)	1 (od 01.06.2014r.)
2	Bodzentyn	-	1 (od 01.08.2013r.)	1
3	Chęciny	1	1 (od 15.04.2013r.)	1
4	Chmielnik	1	1	1
5	Daleszyce	1	1	1
6	Górno	-	-	1
7	Łagów	1 (od 01.12.- 01.12.2013r.)	1 (od 01.04.2013r.)	1
8	Łopuszno	1	2 (1,5 etatu)	1
9	Masłów	1	1	1
10	Miedziana Góra	-	1	1
11	Morawica	1	1	1
12	Mniów	1	1	1
13	Nowa Słupia	1	1	1
14	Piekoszów	1	2	2
15	Pierzchnica	1 (0,2 etatu)	1 0,2 etatu (w okresie 01.01.- 31.03.2013r.) 0,5 etatu (w okresie 01.04.- 31.12.2013r.)	1 (0,5 etatu)
16	Raków	1	1	1
17	Sitkówka-Nowiny	-	1 (od 09.05.2013r.)	1
18	Strawczyn	-	1	1
19	Zagnańsk	1	1	1

* stan na dzień 30.06.2014r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z ośrodków pomocy społecznej powiatu kieleckiego

Z danych w tabeli wynika, że w związku z realizacją ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w gminach powiatu kieleckiego w roku 2012 zatrudniono 13 asystentów rodzin. W roku 2013 tylko jedna gmina (Górno) nie posiadała asystenta, natomiast w pozostałych gminach pracę z rodzinami prowadziło 20 asystentów, w tym po 2 osoby w gminach Łopuszno i Piekoszów. W roku 2014 wszystkie gminy powiatu kieleckiego posiadały przynajmniej jedną osobę zatrudnioną jako asystent rodziny, co z kolei wskazuje na pozytywną tendencję w realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu

rodziny i systemie pieczy zastępczej. Środki finansowe na zatrudnienie asystentów pochodziły głównie z rządowych programów osłonowych.

Tabela 2. Rodziny objęte wsparciem asystentów rodziny na terenie powiatu kieleckiego w latach 2012-2014.

lp.	gmina	liczba rodzin objętych wsparciem		
		2012	2013	2014
1	Bieliny	-	-	6
2	Bodzentyn	-	11	11
3	Chęciny	13	19	13
4	Chmielnik	10	10	10
5	Daleszyce	24	24	24
6	Górno			
7	Łagów	-	10	10
8	Łopuszno	10	16	12
9	Maslów	8	11	9
10	Miedziana Góra	-	15	15
11	Morawica	10	18	15
12	Mniów	11	11	11
13	Nowa Słupia			
14	Piekoszów	18	35	30
15	Pierzchnica	3	10	11
16	Raków	7	7	7
17	Sitkówka-Nowiny	-	9	12
18	Strawczyn	-	8	8
19	Zagnańsk	14	14	14
	Razem	128	208	228

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z ośrodków pomocy społecznej powiatu kieleckiego

Z tabeli wynika, że największa liczba rodzin objęta wsparciem asystentów znajduje się na terenie gmin Piekoszów i Daleszyce, co może wynikać z faktu, iż te gminy zamieszkuje największa liczba mieszkańców. Problemami, które najczęściej występowały w rodzinach, którym udzielono wsparcia i pomocy były: bezrobocie, uzależnienia, choroby, niezaradność życiowa, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, jak również umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej. Działania podejmowane przez asystentów na rzecz poprawy funkcjonowania rodzin zagrożonych kryzysem obejmowały pomoc w załatwianiu spraw urzędowych, sądowych, komorniczych, motywowanie do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, aktywnego poszukiwania pracy, jak również oferowano pomoc rzeczową oraz wsparcie w sytuacjach trudnych. Z danych w tabeli wynika, że pomimo wsparcia asystentów wzrasta liczba rodzin dysfunkcyjnych, które mają problemy opiekuńczo-wychowawcze z dziećmi. Problem ten dotyczy głównie rodzin niepełnych, w których występuje bezrobocie, uzależnienia, długotrwała choroba, jak również rodzin, w których nieprawidłowości w zaspokajaniu potrzeb dzieci występują pokoleniowo, a tym samym trudno jest przerwać ten proces. Praca asystentów ukierunkowana jest na działania profilaktyczne z rodziną oraz

dążenie do utrzymania dziecka w rodzinie biologicznej i wspieranie ich członków w przywracaniu zdolności do właściwego wypełniania zadań.

Tabela 3 . Realizacja gminnych programów wspierania rodziny przez gminy powiatu kieleckiego.

lp.	gmina	Program wspierania rodziny /okres obowiązywania
1	Bieliny	nie
2	Bodzentyn	tak, na lata 2013-2015
3	Chęciny	tak
4	Chmielnik	tak
5	Daleszyce	tak, na lata 2012-2014
6	Górno	
7	Łagów	tak, na lata 2014-2016
8	Łopuszno	nie
9	Masłów	tak, na lata 2013-2015
10	Miedziana Góra	tak, na lata 2013-2015
11	Morawica	tak, na lata 2013-2015
12	Mniów	nie
13	Nowa Słupia	nie
14	Piekoszów	tak, na lata 2014-2016
15	Pierzchnica	tak, na lata 2013-2015
16	Raków	nie
17	Sitkówka-Nowiny	tak, na lata 2013-2015
18	Strawczyn	nie
19	Zagnańsk	tak, na lata 2013-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z ośrodków pomocy społecznej powiatu kieleckiego

Spośród 17 gmin powiatu kieleckiego, 11 posiada uchwalone przez Radę Gminy programy wspierania rodziny, w 6 gminach dotychczas nie opracowano tego rodzaju dokumentu, 2 gminy- Górno i Nowa Słupia nie udzieliły odpowiedzi.

Analiza przedłożonych gminnych programów wspierania rodziny wskazuje na zbieżne problemy związane z funkcjonowaniem rodzin zagrożonych kryzysem wymagających wsparcia, a tym samym cele postawione do realizacji w ramach Programów również są ukierunkowane na podobne działania.

Główne założenie Programów to ukierunkowanie na pracę z rodziną w połączeniu z jej własną aktywnością, przy zastosowaniu zasady pomocniczości, z uwzględnieniem posiadanych zasobów. Wspieranie rodziny powinno opierać się na eliminowaniu sytuacji, w których dziecko musi opuścić rodzinę biologiczną, a tym samym na podejmowaniu działań profilaktycznych, poprzez współpracę różnych instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny, w tym jednostek gminnych, powiatowych organizacji pozarządowych i oświatowych. Prowadzenie działań profilaktycznych jest formą tańszą i bardziej skuteczną. W przypadku, gdy zaistnieje konieczność umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, praca z rodziną biologiczną powinna uwzględniać działania związane z jak najszybszym powrotem

dziecka do rodziny. Stąd też realizacja założonych celów głównych i szczegółowych określa zbieżne działania zmierzające do wsparcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji, w tym poradnictwo dla rodzin, wsparcie interdyscyplinarne rodzin we współpracy z różnymi instytucjami, organizowanie placówek wsparcia dziennego dla dzieci, pomoc w formie rodzin wspierających oraz asystenta rodziny, tworzenie i realizacja programów wspierających rodzinę. Gminy Powiatu Kieleckiego do realizacji zadań ujętych w Programach wsparcia rodziny włączają instytucje działające na terenie gminy (szkoły, przedszkola, świetlice środowiskowe, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, ośrodki kultury) oraz stowarzyszenia i fundacje podejmujące działalność na rzecz rodziny i dziecka. Realizacja Programów przez gminy będzie odbywać się w oparciu o środki własne, jak również poprzez pozyskiwanie dotacji z budżetu państwa, programy rządowe z zakresu wspierania rodziny oraz fundusze Unii Europejskiej.

2.2. Charakterystyka pieczy zastępczej na poziomie ogólnopolskim

Główny Urząd Statystyczny corocznie wydaje raport dotyczący funkcjonowania systemu opieki nad dzieckiem pozbawionym opieki rodzicielskiej, na podstawie danych pozyskanych z instytucji zajmujących się organizacją pieczy zastępczej. Podstawowym źródłem informacji prezentowanych w publikacji są wyniki badań statystycznych prowadzonych przez Główny Urząd Statystyczny, dane pozyskane z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, Ministerstwa Sprawiedliwości, jak również dane z Ministerstwa Finansów.

Opieka oraz wychowanie dzieci i młodzieży pozbawionej całkowicie lub częściowo opieki i wsparcia ze strony rodziny naturalnej, od roku 2012 realizowana jest nie jak dotychczas w ramach zadań pomocy społecznej, a poprzez system instytucjonalnej i rodzinnej pieczy zastępczej.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców umieszcza się je w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych, rodzinach zastępczych lub rodzinnych domach dziecka.

Z danych przedstawionych przez GUS wynika, że od wielu lat można zaobserwować proces powolnego, lecz systematycznego zwiększania udziału rodzin zastępczych lub rodzinnych domów dziecka w sprawowaniu opieki zastępczej. W 2005 r. w rodzinach zastępczych przebywało 49.667 dzieci, co stanowiło 71% ogółu umieszczonych w pieczy zastępczej dzieci, natomiast w 2012 i 2013r. odpowiednio 57.885 oraz 57.442 dzieci, co wynosiło ok.75% ogółu dzieci przebywających poza rodzina biologiczną.

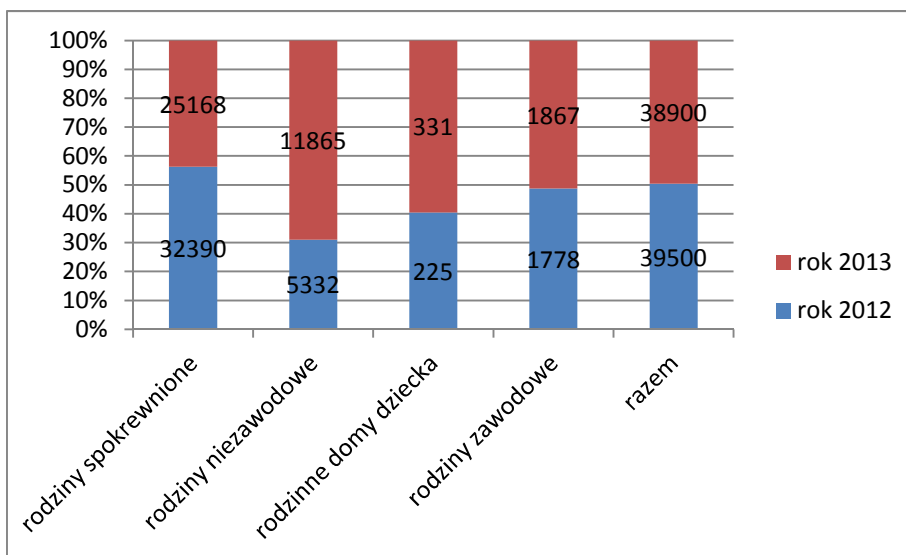
Rodzinne formy pieczy zastępczej.

W końcu 2012 r. na terenie Polski funkcjonowało 39.500 rodzin zastępczych oraz 225 rodzinnych domów dziecka. W roku 2013 liczba rodzin zastępczych nieznacznie uległa zmniejszeniu do 38.900, natomiast liczba rodzinnych domów dziecka zwiększyła się o 105 i wyniosła 331 (wzrost o 47%). Taka sytuacja może być wynikiem przekształcenia części rodzin zastępczych w rodzinne domy dziecka, w przypadku sprawowania opieki nad więcej

niż trojgiem dzieci. Większość rodzin zastępczych w roku 2012 stanowiły rodziny spokrewnione z dzieckiem – 82,0% ogółu rodzin, dalej rodziny niezawodowe z dzieckiem – 13,5% i zawodowe rodziny zastępcze - 4,5%. W roku 2013 proporcje te uległy nieznacznej zmianie tj. zmniejszyła się liczba rodzin spokrewnionych z dzieckiem (spadek o 17,3%), na rzecz rodzin niezawodowych (wzrost o 7%) oraz rodzin zawodowych – wzrost o 0,3% w skali kraju.

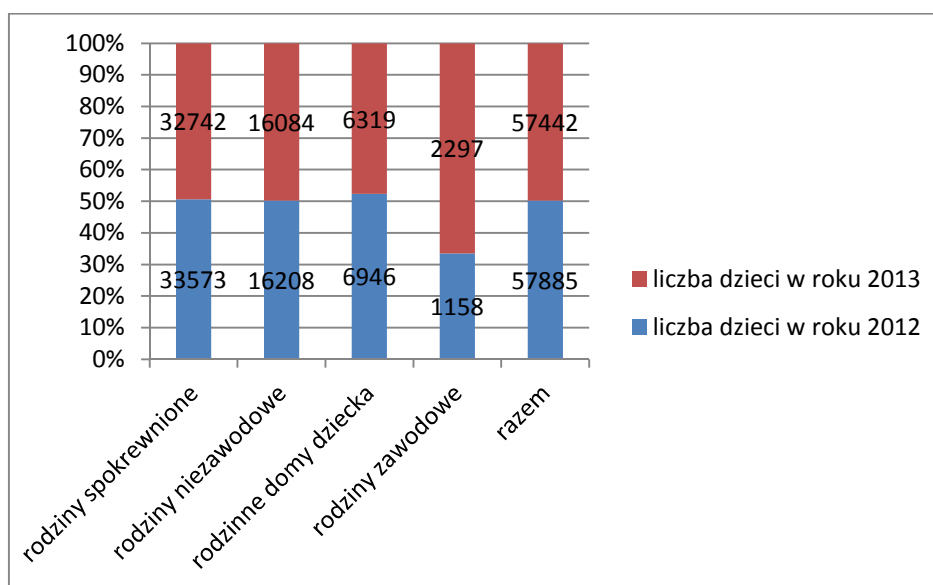
W ramach rodzin zawodowych w roku 2012 najliczniej reprezentowane były rodziny zawodowe (39,5%), następnie rodziny o charakterze pogotowia rodzinnego (29,1%). Stosunkowo nieliczne były rodziny specjalistyczne (14,6%) oraz rodziny wielodzietne (16,8%). Te drugie przekształcały się w rodziny zastępcze zawodowe lub rodzinne domy dziecka.

Wykres 1. Rodzinne formy opieki zastępczej w Polsce w latach 2012-2013

Źródło: Opracowanie GUS

Wykres 2. Dzieci w rodzinnych formach pieczy zastępczej w Polsce w latach 2012-2013

Źródło: Opracowanie GUS

W 2012 r. **rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka** zapewniły opiekę dla 51.600 dzieci do 18 roku życia oraz 6.300 dzieci w wieku 18-24. Wśród dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej, najmniej było dzieci najmłodszych, tj. w przedziale wiekowym 0-3 lata - 5.000, co stanowiło 8,7% ogółu dzieci, a wychowanków w wieku 4-6 lat oraz osób pełnoletnich - po 6.300, tj. po 10,9%. Największy odsetek stanowiły dzieci w wieku 7-13 lat (22.300, tj. 38,6%) oraz 14-17 lat (17.900, tj. 31,0%).

Taka sama tendencja utrzymywała się w roku 2013r. , w którym również największy odsetek dzieci w pieczy zastępczej stanowiły dzieci w wieku 7-13 lat (38%) oraz 14-17 lat (31%). Najmniejszą liczbę dzieci w rodzinach zastępczych stanowiły dzieci w grupie wiekowej 0-3 lata (8%) oraz 4-6 lat (10%). Wychowankowie powyżej 18 roku życia stanowili ok. 13% ogółu umieszczonych w pieczy zastępczej.

Institutionalne formy pieczy zastępczej.

Pod koniec **2012 r.** funkcjonowały 843 placówki instytucjonalnej pieczy zastępczej, z tego 841 **placówek opiekuńczo-wychowawczych** oraz 1 regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna i 1 ośrodek preadopcyjny. Wśród tych pierwszych działało 270 placówek rodzinnych, 414 socjalizacyjnych, 31 interwencyjnych, 4 specjalistyczno-terapeutyczne oraz 122 placówki łączące zadania. Placówki te łączą działania socjalizacyjne (w 118 placówkach), interwencyjne (w 108 placówkach) oraz specjalistyczno-terapeutyczne (w 19 placówkach). Łączna liczba miejsc w instytucjonalnej pieczy zastępczej wyniosła 19.752, w tym w placówkach opiekuńczo-wychowawczych -19.712 .

W roku 2013 liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych zwiększyła się o 105 i wynosiła 946. Ponadto powstały 2 kolejne regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne i 1 ośrodek preadopcyjny. W porównaniu z rokiem 2012 o 30 zmniejszyła się liczba placówek rodzinnych oraz o 5 zmalała liczba placówek łączących zadania. Zwiększyła się natomiast

liczba placówek socjalizacyjnych (o 123), placówek interwencyjnych (z 31 na 40) oraz specjalistyczno-terapeutycznych – wzrost o 8, a tym samym pomimo zwiększającej się liczby rodzinnych form opieki nad dziećmi, nadal duże znaczenie w organizowaniu pieczy zastępczej mają formy instytucjonalne.

W placówkach instytucjonalnej pieczy zastępczej, które zapewniały stałą opiekę całodobową, w ostatnim dniu roku 2012 przebywało 19.200 wychowanków (w ciągu roku sprawozdawczego 28.000 dzieci), a w samych placówkach opiekuńczo-wychowawczych odpowiednio: 19.100 oraz 27.800 osób. Liczba wychowanków w poszczególnych placówkach opiekuńczo-wychowawczych, kształtowała się następująco:

- typ rodzinny – 2.200 dzieci (2.500 w ciągu roku),
- typ socjalizacyjny – 9.000 (15.300 w ciągu roku),
- typ interwencyjny – 600 (1.800 w ciągu roku),
- typ specjalistyczno-terapeutyczny – 100 w ciągu roku,
- łącząca zadania – 4.900 (8.100 w ciągu roku):
 - część socjalizacyjna 3.300. (4.700. w ciągu roku),
 - część interwencyjna 1.200. (2.500 w ciągu roku),
 - część specjalistyczno-terapeutyczna 500. (800 w ciągu roku).

Ponadto w regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej przebywało 49 dzieci (58 w ciągu roku), natomiast w ośrodku preadopcyjnym odpowiednio: 23 i 101 dzieci.

W roku **2013** w placówkach instytucjonalnej pieczy zastępczej, które zapewniały stałą opiekę całodobową, przebywało 19.300 wychowanków (w ciągu roku sprawozdawczego 27.300 dzieci). Liczba wychowanków w poszczególnych placówkach opiekuńczo-wychowawczych, kształtowała się następująco:

- regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne – 115 osób (202 w ciągu roku),
- interwencyjne ośrodki preadopcyjne – 41 osób (138 w ciągu roku),
- placówki opiekuńczo-wychowawcze – 19.100. (27.000 w ciągu roku):
 - typu rodzinnego – 2.000 (2.300 w ciągu roku),
 - typu socjalizacyjnego – 12.800 (17.700 w ciągu roku),
 - typu interwencyjnego – 800. (2.100 w ciągu roku),
 - typu specjalistyczno-terapeutycznego – 200 (300 w ciągu roku),
 - łączące zadania – 3.400 (5.200. w ciągu roku).

Najmłodsi wychowankowie (do lat 6) stanowili 12,4% ogółu dzieci umieszczonych w placówkach instytucjonalnej pieczy zastępczej. Najliczniejszą grupę tworzyli wychowankowie w wieku 7-13 lat (31,9% ogółu wychowanków) oraz 14-17 lat (48,0%). Osoby powyżej 18 rż. stanowiły 7,7%.

Z powyższego zestawienia wynika, że liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w roku 2012 i 2013 utrzymywała się na tym samym poziomie. W roku 2013 zmniejszyła się liczba dzieci przebywających w placówkach rodzinnych oraz w placówkach łączących zadania, natomiast wzrosła liczba dzieci w placówkach socjalizacyjnych i interwencyjnych. Największy wzrost liczby dzieci zanotowano w placówkach specjalistyczno-terapeutycznych (o 200% w skali roku). Spadek liczby dzieci umieszczonych w placówkach rodzinnych wynika ze zmniejszenia liczby tego rodzaju

instytucji w porównaniu z rokiem 2012. Znaczącym zjawiskiem jest również coraz większe zapotrzebowanie na miejsca w placówkach specjalistyczno-terapeutycznych, co świadczy o tym, że stale wzrasta liczba dzieci z problemami zdrowotnymi, wymagająca specjalistycznych oddziaływań terapeutycznych. Dużą grupę nadal stanowią dzieci poniżej 7 roku życia przebywające w instytucjonalnej pieczy zastępczej. Przyczyną takiej sytuacji jest często brak miejsc w rodzinnych formach opieki lub konieczność umieszczenia w pieczy licznego rodzeństwa, wśród których znajdują się dzieci w różnych kategoriach wiekowych.

Z danych GUS wynika, że najwięcej dzieci w opiece zastępczej występuje w województwach śląskim, mazowieckim i dolnośląskim, natomiast najmniej dzieci w pieczy zastępczej przebywa w województwach podlaskim, opolskim i świętokrzyskim, czyli odpowiednio do wielkości i liczby mieszkańców. Województwo świętokrzyskie charakteryzuje się wyższym niż średnia udziałem dzieci w placówkach rodzinnych, przy niższym niż przeciętna wskaźniku liczby dzieci w placówkach całodobowych. Ponadto w województwie świętokrzyskim odnotowano najwyższą wartość udziału dzieci w placówkach rodzinnych (23,6 %). Warto zaznaczyć, że województwo świętokrzyskie posiada jeden z najwyższych wskaźników w zakresie udziału dzieci z rodzinnej pieczy zastępczej i placówek rodzinnych do całości pieczy zastępczej- 80,9%, co również stanowi pozytywną tendencję w skali kraju.

Powyższa analiza wskazuje, że w województwie świętokrzyskim utrzymuje się pozytywna tendencja w zakresie organizacji pieczy zastępczej dla dzieci, jednak w skali kraju ta problematyka jest dość zróżnicowana. Poniżej przedstawiono analizę danych dotyczących wspierania rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze, jak również organizację pieczy zastępczej funkcjonującej na terenie powiatu kieleckiego.

2.3. Diagnoza pieczy zastępczej na terenie powiatu kieleckiego.

Problematyka organizacji pieczy zastępczej w powiecie kieleckim, zasadniczo nie różni się od danych zaprezentowanych w raportach GUS z roku 2012 i 2013.

Podstawowym zadaniem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kielcach jako Organizatora Rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Kieleckim jest podmiotowość dziecka i rodziny oraz prawo dziecka do:

- wychowania w rodzinie, a w przypadku wychowania dziecka poza rodziną zapewnienia w miarę możliwości zgodnie z jego potrzebami opieki i wychowania w rodzinnych formach opieki zastępczej,
- zapewnienia stabilnego środowiska wychowawczego,
- utrzymywania osobistych kontaktów z rodziną,
- powrotu do rodziny naturalnej,
- ochrony przed arbitralną lub bezprawną ingerencją w życie prywatne dziecka,
- praktyk religijnych zgodnych z wolą rodziców i potrzebami dziecka,
- traktowania w sposób sprzyjający poczuciu godności i wartości osobowej,
- kształcenia, rozwoju uzdolnień, zainteresowań i indywidualności oraz zabawy i wypoczynku
- pomocy w przygotowaniu do samodzielnego życia,

- dostępu do informacji,
- wyrażania opinii w sprawach, które go dotyczą,
- ochrony przed poniżającym traktowaniem i poniżaniem

Dotychczasowe doświadczenia wskazują, że rodzinne formy pieczy zastępczej są ważnym elementem w systemie opieki nad dzieckiem. W środowiskach tych dzieci mają zapewnioną opiekę przez stałych opiekunów, którzy poprzez swoje działania w sposób naturalny uczą je pełnienia określonych ról społecznych i wprowadzają w dorosłe życie. W celu oceny potrzeb w zakresie pieczy zastępczej w powiecie kieleckim dokonano analizy rodzin zastępczych, funkcjonujących w okresie trzech minionych lat oraz liczby dzieci umieszczonych w różnych formach pieczy zastępczej w innych powiatach. Porównano wysokość środków wydatkowanych z budżetu powiatu na świadczenia dla rodzin zastępczych w poszczególnych latach. Wzięto pod uwagę wnioski pracowników Centrum realizujących proces szkoleniowo-kwalifikacyjny kandydatów na zawodowe i niezawodowe rodziny zastępcze oraz potrzeby wskazane w rocznych sprawozdaniach Dyrektora PCPR w Kielcach.

Rodzinna Piecza Zastępcza

Rodzina piecza zastępcza jest formą tymczasowej opieki nad dzieckiem. W sytuacji, kiedy dziecko nie może wychowywać się w swojej rodzinie biologicznej, najlepszym wyjściem jest zapewnienie mu opieki rodzinnej w rodzinie zastępczej: spokrewnionej, niezawodowej, zawodowej lub w rodzinnym domu dziecka.

Dziecko może pozostać w rodzinie zastępczej do osiągnięcia pełnoletności, a w przypadku podjęcia dalszego kształcenia – nie dłużej niż do 25 r. ż, ale również, w wyniku zmiany sytuacji prawnej (przywrócenie lub pozbawienie władzy rodzicielskiej), może ustać potrzeba sprawowania dalszej pieczy zastępczej. Kandydaci na rodziny zastępcze, podejmując decyzję o utworzeniu rodziny zastępczej, muszą posiadać świadomość czasowości opieki nad dzieckiem, brać pod uwagę i akceptować możliwość powrotu dziecka do rodziny biologicznej lub umieszczenia go w rodzinie adopcyjnej.

Jeśli rodzice biologiczni nie mogą wypełniać wobec swego dziecka funkcji opiekuńczo-wychowawczych oznacza to, że zostali trwale lub czasowo pozbawieni władzy rodzicielskiej albo władza ta została im ograniczona lub zawieszona. Najczęściej do rodziny zastępczej trafiają dzieci rodziców o ograniczonej i zawieszonyj władzy rodzicielskiej.

Tabela 4 Rodziny zastępcze na terenie powiatu kieleckiego w roku 2012

stan na dzień 31.12.2012r		rodziny spokrewnione	rodziny niezawodowe	rodziny zawodowe	pogotowie rodzinne	rodzinne domy dziecka	razem
	liczba rodzin zastępczych	81	38	5	1	4	129
	liczba dzieci	118	51	20	4	24	217

Źródło: Sprawozdania z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kielcach

Tabela 5. Rodziny zastępcze na terenie powiatu kieleckiego w roku 2013

stan na dzień 31.12.2013r		rodziny spokrewnione	rodziny niezawodowe	rodziny zawodowe	pogotowie rodzinne	rodzinne domy dziecka	razem
	liczba rodzin zastępczych	81	42	4	1	5	133
	liczba dzieci	112	57	13	2	28	212

Źródło: Sprawozdania z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kielcach

Tabela 6. Rodziny zastępcze na terenie powiatu kieleckiego w roku 2014 *

stan na dzień 30.06.2014r*		rodziny spokrewnione	rodziny niezawodowe	rodziny zawodowe	pogotowie rodzinne	rodzinne domy dziecka	razem
	liczba rodzin zastępczych	76	39	4	1	5	125
	liczba dzieci	109	53	12	2	27	203

Źródło: Sprawozdania z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kielcach

Jak wynika z zebranych powyżej danych, na terenie naszego powiatu zdecydowaną większość stanowią rodziny zastępcze spokrewnione, tj. rodziny, w których opiekunami dzieci są dziadkowie bądź rodzeństwo, następnie rodziny zastępcze niezawodowe, czyli wujostwo lub osoby obce oraz rodziny zawodowe oraz rodzinne domy dziecka. Podopiecznymi pieczy zastępczej są dzieci, które zostały umieszczone w rodzinach zastępczych głównie na skutek zaniedbania ze strony rodziców biologicznych, przemocy domowej i uzależnień. Część dzieci przebywa w rodzinach zastępczych na skutek utraty jednego (ok.31%) lub obojga rodziców (ok.10 % wszystkich dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej).

Porównanie lat 2012 – 2014 pozwala na stwierdzenie, że liczba rodzin zastępczych i dzieci w nich umieszczonych utrzymuje się na tym samym poziomie. Istnieje jednak potrzeba utworzenia nowych zawodowych rodzin zastępczych lub rodzinnych domów dziecka oraz rodzin zastępczych specjalistycznych, ponieważ od kilku lat wzrasta liczba dzieci w pieczy zastępczej o szczególnych potrzebach zdrowotnych, posiadających orzeczenie o niepełnosprawności lub wskazania o potrzebie kształcenia specjalnego. Ponadto wśród małoletnich umieszczanych w pieczy zastępczej większość stanowią liczne rodzeństwa (troje i więcej dzieci) lub wychowankowie w wieku powyżej 14 lat, dla których znalezienie miejsca w rodzinnych formach pieczy zastępczej stanowi dużą trudność. Pozytywnym zjawiskiem, jest fakt, iż ok. 4% rocznie wszystkich dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych powraca do rodzin biologicznych, głównie dzięki współpracy pracowników różnych instytucji, w tym opiekunów zastępczych, koordynatorów, asystentów rodziny czy kuratorów rodzinnych. Ponadto w miarę możliwości regulowana jest sytuacja prawna dzieci, dzięki czemu pozyskują własną rodzinę. W analizowanym okresie, czyli w latach 2012-2014, zostało przysposobionych 20 dzieci, które dotychczas przebywały w pieczy zastępczej.

Tabela 7. Liczba nowo powstałych rodzin zastępczych oraz liczba dzieci umieszczonych w rodzinnych formach pieczy zastępczej w latach 2012-2014.

Rok	Liczba nowych rodzin zastępczych	Liczba umieszczonych dzieci
2012	15	38
2013	21	53
2014*	4*	21*

Źródło: Sprawozdania z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kielcach

*stan na dzień 30.06.2014r.

Z powyższego zestawienia wynika, że liczba nowo powstałych rodzin zastępczych wzrastała do roku 2013. W I połowie roku 2014 utworzono jedynie 4 nowe rodziny zastępcze, w tym 2 rodziny spokrewnione i 2 rodziny niezawodowe. Z kolei liczba dzieci umieszczanych w rodzinach zastępczych utrzymuje się na tym samym poziomie, co wynika z faktu, iż większość dzieci umieszczana jest w funkcjonujących już formach pieczy zastępczej.

Pomoc instytucjonalna

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej instytucjonalna piecza zastępcza jest sprawowana w formie:

- 1) placówki opiekuńczo-wychowawczej, w tym typu: socjalizacyjnego; interwencyjnego; specjalistyczno-terapeutycznego; rodzinnego;
- 2) regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej;
- 3) interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego.

Na terenie powiatu kieleckiego funkcjonuje pięć **całodobowych placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego**, które dysponują 38 miejscami.

- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza typu Rodzinnego w Woli Kopcowej ul. Kielecka 14, gm. Masłów,
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza typu Rodzinnego w Jaworzu 72 gm. Zagnańsk,
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza typu Rodzinnego w Wójtostwie 33B, gm. Daleszyce,
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza typu Rodzinnego w Zabłociu 56 gm. Zagnańsk,
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza typu Rodzinnego w Podkonarzu 40 gm. Bodzentyn.

Tabela 8. Dzieci umieszczone w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie powiatu kieleckiego w latach 2012-2014

	rok 2012	rok 2013	rok 2014*
liczba umieszczonych dzieci w placówkach rodzinnych na terenie powiatu kieleckiego, w tym:			
- liczba dzieci z terenu powiatu kieleckiego	10	18	9
- liczba dzieci z innych powiatów	9	14	9
	1	4	0

*stan na dzień 31.08.2014r

Źródło: Sprawozdania z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kielcach

Tabela 9. Dzieci z terenu powiatu kieleckiego umieszczone w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów w latach 2012-2014

	rok 2012	rok 2013	rok 2014*
liczba dzieci z terenu powiatu kieleckiego umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów	4	8	6

*stan na dzień 31.08.2014r

Źródło: Sprawozdania z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kielcach

Tabela 10. Liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i rodzinach zastępczych w latach 2013-2014. wg gmin Powiatu Kieleckiego.

GMINA	LICZBA DZIECI PRZEBYWAJĄCYCH W RODZINACH ZASTĘPCZYCH I PLACÓWKACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH		
		2012	2013
Bieliny	R.Zast.	3	3
	P.Op.-Wych.	3	2
Bodzentyn	R.Zast.	24	26
	P.Op.-Wych.	3	7
Chęciny	R.Zast.	9	11
	P.Op.-Wych.	-	-
Chmielnik	R.Zast.	9	8
	P.Op.-Wych.	16	19
Daleszyce	R.Zast.	9	9
	P.Op.-Wych.	1	1
Górno	R.Zast.	2	4
	P.Op.-Wych.	3	1
Łagów	R.Zast.	2	2
	P.Op.-Wych.	1	1
Łopuszno	R.Zast.	14	7
	P.Op.-Wych.	3	2
Masłów	R.Zast.	7	8
	P.Op.-Wych.	-	-
Miedziana Góra	R.Zast.	12	14
	P.Op.-Wych.	7	7
Morawica	R.Zast.	19	8
	P.Op.-Wych.	4	7
Mniów	R.Zast.	16	17
	P.Op.-Wych.	-	4
Nowa Słupia	R.Zast.	19	15
	P.Op.-Wych.	-	5
Piekoszów	R.Zast.	8	9
	P.Op.-Wych.	3	2
Pierzchnica	R.Zast.	4	7
	P.Op.-Wych.	-	-
Raków	R.Zast.	17	15
	P.Op.-Wych.	1	1
Sitkówka-Nowiny	R.Zast.	15	13
	P.Op.-Wych.	10	12

Strawczyn	R.Zast.	10	6
	P.Op.-Wych.	-	-
Zagnańsk	R.Zast.	11	11
	P.Op.-Wych.	-	-
Razem		265	254

R.Zast.- Rodzina zastępcza

P.Op.-Wych -Placówka opiekuńczo-wychowawcza

Źródło: Sprawozdania z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kielcach

Dane w tabeli dotyczą dzieci pochodzących z terenu powiatu kieleckiego a umieszczonych w różnych formach pieczy zastępczej na terenie naszego powiatu i innych powiatów. Analiza danych wskazuje, że w latach 2012-2013 najczęściej dzieci poza rodziną biologiczną w różnych formach pieczy zastępczej umieszczonych było z terenu gmin Bodzentyn, Chmielnik, Miedziana Góra, Mniów, Nowa Słupia, Raków natomiast najmniej z terenu gmin Łągow, Górnio, Bieliny. Liczba dzieci umieszczanych poza rodziną w przedstawionym okresie zmniejsza się, jednak może być to wynikiem zapisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej – wprowadzenie funkcji asystenta rodziny w gminach, którego praca koncentruje się na pracy z rodziną dysfunkcyjną i działaniach zmierzających do poprawy jej funkcjonowania, jak również konieczności częściowego pokrywania przez gminę wydatków na opiekę i wychowanie.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kielcach Zarządzeniem Starosty Kieleckiego Nr 87/2011 z dnia 28 października 2011r. zostało wyznaczone do pełnienia funkcji organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie kieleckim. W Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kielcach zadanie to realizują pracownicy referatu ds. pieczy zastępczej. Organizator rodzinnej pieczy zastępczej realizował zadania na podstawie art. 76 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Tabela 11. Pozyskiwanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej w latach 2012-2014.

Rok	Liczba pozyskanych kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej	Liczba kandydatów, którzy pozytywnie przeszli proces kwalifikacyjny
2012	9	9
2013	6	6
2014	11	11

W analizowanym okresie nadal pozyskiwano kandydatów do pełnienia niespokrewnionej z dzieckiem rodziny zastępczej. Osoby pozyskiwały informacje o prowadzonym naborze ze strony internetowej PCPR, mediów oraz od istniejących już rodzin zastępczych. Liczba pozyskanych kandydatów wyniosła ogółem 26 osób w analizowanym okresie czasu oraz przeszkolono również 8 osób jako rodziny pomocowe. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

w Kielcach i Ośrodek Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Kielcach na podstawie porozumienia o wspólnym prowadzeniu szkoleń zapewnili trenerów do prowadzenia szkolenia.

W instytucji organizatora rodzinnej pieczy zastępczej umocowana jest funkcja **koordynatora rodzinnych form pieczy zastępczej**. Koordynatora wyznacza organizator rodzinnej pieczy zastępczej, po zasięgnięciu opinii odpowiednio rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka. Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej nie może jednocześnie prowadzić postępowań z zakresu zadań realizowanych przez powiat, jak również nie może wykonywać obowiązków pracownika socjalnego. Wymagania dotyczące ilości rodzin zastępczych pozostających pod opieką koordynatora określa ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Od 1 stycznia 2015r. opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej powinny zostać objęte wszystkie funkcjonujące rodziny zastępcze. Dotychczas obowiązek objęcia wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej obejmował jedynie rodziny funkcjonujące poniżej 3 lat. Na terenie powiatu kieleckiego od roku 2012 wszystkie rodziny zastępcze wyraziły zgodę i chęć współpracy z koordynatorem. Nowelizacja ustawy wprowadzona w roku 2014r. określiła nowe limity rodzin przypadających do współpracy z jednym koordynatorem, tj. 15 rodzin. Według stanu na dzień 30.06.2014r. organizator rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie kieleckim zatrudniał do współpracy z rodzinami zastępczymi 4 koordynatorów, 1 pedagoga oraz 2 psychologów, którzy objęli wsparciem 120 rodzin. Mając na uwadze zmianę przepisów koniecznym będzie zatrudnienie kolejnych specjalistów do współpracy z rodzinami zastępczymi oraz placówkami opiekuńczo-wychowawczymi typu rodzinnego.

Poniższa tabela przedstawia prognozowane zapotrzebowanie w latach 2015-2017 dotyczące liczby koordynatorów zobowiązanych do współpracy z rodzinami zastępczymi.

Tabela 12. Zapotrzebowanie koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej od 1 stycznia 2015r.

Rok	Liczba rodzin zastępczych	Liczba rodzin przypadająca na 1 koordynatora	Liczba koordynatorów do współpracy z rodzinami zastępczymi zgodnie z art.77 ust.4 przedmiotowej ustawy
2015	125	15	8
2016	120	15	8
2017	125	15	8

Udzielanie pomocy dla usamodzielnianych wychowanków rodzin zastępczych, placówek opiekuńczo-wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych.

W związku z wejściem w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej od dnia 1 stycznia 2012r. pełnoletni wychowankowie opuszczający rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo-wychowawcze zostali objęci pomocą dla osób usamodzielnianych zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W myśl art.240 ust.1 cytowanej ustawy w przypadku wychowanków, którzy opuścili rodzinę zastępczą lub placówkę opiekuńczo-wychowawczą przed dniem wejścia w życie ustawy, czyli do dnia 31 grudnia 2011r. miały zastosowanie dotychczasowe przepisy ustawy o pomocy społecznej. Osoby te otrzymywały zatem przysługujące im świadczenia według innych zasad niż wychowankowie, którzy opuścili wyżej wymienione formy pieczy zastępczej po dniu 1 stycznia 2012r.

Osoba, która osiągnęła pełnoletność w rodzinie zastępczej oraz osoba pełnoletnia opuszczająca placówkę opiekuńczo – wychowawczą typu rodzinnego i socjalizacyjnego jest objęta pomocą mającą na celu jej życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem przez pracę socjalną, jak również przez pomoc:

- pieniężną na usamodzielnienie,
- pieniężną na kontynuowanie nauki,
- w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym,
- w uzyskaniu zatrudnienia,
- na zagospodarowanie w formie rzeczowej.

Tabela 13. Liczba pełnoletnich wychowanków objętych procesem usamodzielnienia w latach 2012-2014

	2012	2013	2014*
liczba osób usamodzielnianych z rodzin zastępczych	80	78	74
liczba osób usamodzielnianych z placówek	27	31	27
Razem	107	109	101

*stan na dzień 30.06.2014

Pomoc z tytułu kontynuowania nauki wypłacana jest na czas nauki nie dłużej jednak niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 25 roku życia. Pomoc na usamodzielnienie (w formie finansowej) oraz na zagospodarowanie (w formie rzeczowej) jest przyznawana po ukończeniu nauki przez wychowanków z przeznaczeniem na zakup niezbędnych urządzeń gospodarstwa domowego, mebli, sprzętów niezbędnych do podjęcia zatrudnienia.

Ważną kwestią dotyczącą wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych pochodzących z powiatu kieleckiego jest pomoc w uzyskaniu mieszkania. Większość podopiecznych nie ma możliwości powrotu do domu rodzinnego, a w wielu przypadkach powrót jest niewskazany. Wg danych PCPR 27 wychowanków (18 K i 9M) znajduje się w bardzo trudnej sytuacji mieszkaniowej w tym 9 osób (4K i 5M) kwalifikuje się do zamieszkania w mieszkaniu chronionym.

Dotychczas w zakresie mieszkań socjalnym przy współpracy z gminami udało się pozyskać mieszkania socjalne pozostające w zasobach gmin dla 1 wychowanki w gminie Morawica w roku 2011 oraz dla 4 wychowanków na terenie gminy Sitkówka Nowiny (po 2 osoby w roku 2012 i w roku 2013). W roku 2013 za zgodą Zarządu Powiatu w Kielcach zawarto porozumienie pomiędzy Zespołem Szkół Nr 2 w Chęcinach dotyczące użyczenia dwóch mieszkań znajdujących się w budynku internatu szkoły na potrzeby mieszkań

chronionych. W roku 2013 wyremontowano 1 mieszkanie, w którym zamieszkały 3 usamodzielniane wychowanki. Remont i wyposażenie kolejnego mieszkania, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, przeznaczonego dla 3 chłopców rozpoczął się w II półroczu 2014r. W miesiącu wrześniu 2014r. wychowankowie zamieszkali w przygotowanym lokalu.

Pomoc w uzyskaniu zatrudnienia dla wychowanków polega również na udzielaniu informacji o możliwych formach wsparcia przez instytucje realizujące to zadanie, kierowanie do PUP w celu uzyskania informacji o posiadanych ofertach pracy, kierowaniu na staż, udział w kursach podnoszących kwalifikacje zawodowe.

Środki finansowe przeznaczone na pieczę zastępczą

Źródłem finansowania zadań realizowanych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kielcach w ramach ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej są środki finansowe pochodzące:

- z budżetu powiatu kieleckiego.
- z budżetu państwa zgodnie z art.187 ust.1 pkt.2 (ministra właściwego ds. rodziny).
- z budżetu samorządów gminnych, zgodnie z art. 191 ust.9 i 10 ustawy.
- z budżetów innych powiatów , zgodnie z art.191.ust.4 ustawy.
- z odpłatności rodziców biologicznych.
- pozyskane w ramach POKL ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

Rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego funkcjonujące na terenie powiatu kieleckiego finansowane są głównie z budżetu powiatu kieleckiego.

Tabela 14. Wydatkowane środki pieniężne na świadczenia dla rodzin zastępczych w latach 2009-2011

Rok	Środki pieniężne wydatkowane dla rodzin zastępczych	środki pieniężne wydatkowane na placówki opiekuńczo-wychowawcze	środki pieniężne wydatkowane dla osób usamodzielnianych
2012	2.035.007,34zł	995.630,56zł	389.086,30zł
2013	2.178.440,35zł	1.094.367,64 zł	372.111,08zł
2014*	1.190.770,00zł	765.376,52zł	207.951,00zł

*stan na dzień 30.06.2014r.

Powiat Kielecki jako właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dzieci przed skierowaniem do placówki opiekuńczo-wychowawczej lub umieszczeniem w rodzinie zastępczej ponosi wydatki na utrzymanie wychowanków w wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania w danej placówce oraz w łącznej kwocie świadczeń przysługujących danej rodzinie zastępczej. Jednocześnie Powiat Kielecki otrzymuje zwrot

kosztów utrzymania dzieci pochodzących z innych powiatów, a przebywających w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie powiatu kieleckiego.

Tabela 15. Wydatki Powiatu Kieleckiego w latach 2012 i 2013, na utrzymanie dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów.

Rok	Liczba dzieci	Roczny koszt realizacji porozumień
2012	21	156.824,93zł
2013	21	179.140,35zł

Źródło: sprawozdania z działalności PCP w Kielcach

Tabela 16. Dochody Powiatu Kieleckiego w latach 2012 i 2013 na utrzymanie dzieci pochodzących z innych powiatów a umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie Powiatu Kieleckiego.

Rok	Liczba dzieci	Roczny koszt realizacji porozumień
2012	56	594.759,20zł
2013	52	643.172,14zł

Źródło: sprawozdania z działalności PCP w Kielcach

Tabela 17. Wydatki Powiatu Kieleckiego w latach 2012 i 2013, na utrzymanie dzieci umieszczonych w placówkach-opiekuńczo wychowawczych na terenie innych powiatów.

Rok	Liczba dzieci	Roczny koszt realizacji porozumień
2012	28	974.183,01zł
2013	30	1.150.233,02zł

Źródło: sprawozdania z działalności PCP w Kielcach

Tabela 18. Dochody Powiatu Kieleckiego w latach 2012 i 2013 na utrzymanie dzieci pochodzących z innych powiatów a umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie Powiatu Kieleckiego.

Rok	Liczba dzieci	Roczny koszt realizacji porozumień
2012	2	26.605,66zł
2013	6	138.592,38zł

Źródło: sprawozdania z działalności PCP w Kielcach

Z powyższych danych wynika, że liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów utrzymuje się na stałym poziomie. Systematycznie jednak następuje wzrost wydatków

ponoszonych przez powiat kielecki za pobyt dzieci na terenie innych powiatów. Sytuacja ta jest wynikiem wzrostu wydatków oraz wprowadzeniem nowych rodzajów świadczeń przysługujących rodzinom zastępczym, jak również wzrostu średnich miesięcznych wydatków na utrzymanie dziecka. Podobnie liczba dzieci z innych powiatów, przebywających w rodzinach zastępczych na terenie powiatu kieleckiego utrzymuje się od kilku lat na tym samym poziomie lub nieznacznie spada, a dochody z tego tytułu wzrastają.

3. Roczne limity powstających rodzinnych form pieczy zastępczej

Biorąc pod uwagę art. 180 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, dotyczący konieczności określenia limitów obligatoryjnych i fakultatywnych dotyczących tworzenia rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka zakłada się następujący plan zawierania umów z rodzinami zastępczymi z podziałem na lata 2015-2017.

Poniższa tabela określa liczbę rodzin zastępczych lub rodzinnych domów dziecka, które planuje się utworzyć w kolejnych latach. Jednocześnie należy podkreślić, że założone limity mogą ulec zmianie w zależności od aktualnych potrzeb, zmieniającej się sytuacji oraz posiadanych środków finansowych.

Rodzaj rodzinnej formy pieczy zastępczej	2015		2016		2017	
	Obligatoryjnie (nowo utworzone)	Fakultatywnie (nowo utworzone)	Obligatoryjnie (nowo utworzone)	Fakultatywnie (nowo utworzone)	Obligatoryjnie (nowo utworzone)	Fakultatywnie (nowo utworzone)
Rodzinne domy dziecka	1	1	1	1	1	1
Rodziny zastępcze zawodowe	Do 4	Do 2	Do 4	Do 2	Do 4	Do 2
Rodziny zastępcze specjalistyczne	Do 2	1	Do 2	1	Do 2	1
Rodzina zastępcza zawodowa o charakterze pogotowia rodzinnego	-	1	-	1	-	1

Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none">1. Wykwalifikowana i doświadczona kadra PCPR2. Współpraca z jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej i innymi instytucjami zajmującymi się opieką nad dzieckiem i rodziną;3. Objęcie współpracą koordynatora wszystkich funkcjonujących na terenie powiatu rodzin zastępczych4. Prowadzenie szkoleń i kwalifikacji dla kandydatów na rodziny zastępcze5. Prowadzenie szkoleń i wsparcia funkcjonujących rodzin zastępczych6. Rozwój form rodzicielstwa zastępczego szczególnie rodzin zastępczych zawodowych;7. Dobrze funkcjonujące placówki opiekuńczo – wychowawcze typu rodzinnego	<ol style="list-style-type: none">1. Brak osób chętnych do tworzenia rodzinnych form pieczy zastępczej;2. Niewystarczający poziom wymiany doświadczeń, informacji, wypracowania wspólnych projektów przez instytucje realizujące działania na rzecz dziecka i rodziny w powiecie i gminach.3. Brak lokali socjalnych lub komunalnych na terenie gmin oraz mieszkań chronionych o zasięgu ponadgminnym dla wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych.4. Brak środków finansowych na realizację zadań z zakresu ustawy o wpieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej
Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none">1. Pozyskiwanie środków finansowych ze źródeł zewnętrznych na rzecz rozwoju rodzicielstwa zastępczego2. Zintegrowany system w zakresie pieczy zastępczej3. Zatrudnienie dodatkowych specjalistów do pracy z rodzinami zastępczymi;4. Współpraca z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny	<ol style="list-style-type: none">1. Ubożenie i rozwarstwienie społeczeństwa;2. Wysoki poziom bezrobocia powodujący ubożenie i rozwarstwienie społeczeństwa oraz narastanie postaw bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych3. Brak chęci współpracy przez rodziny znajdujące się w kryzysie, będąca wynikiem chorób, w tym psychicznych, uzależnień i patologii;4. Niespójność przepisów prawa i trudności w jego interpretacji.

4 Cel główny i cele szczegółowe programu

CEL GŁÓWNY: Zorganizowanie efektywnego systemu wsparcia nad rodziną i dzieckiem.

Głównym celem realizacji „Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na terenie powiatu kieleckiego w latach 2015 – 2017” jest zorganizowanie efektywnego systemu wsparcia nad rodziną i dzieckiem. Cel ten rozwinięty został o cztery cele szczegółowe, które wskazują na główne obszary działań w obrębie zadań wynikających z pieczy zastępczej.

Dziecku, któremu rodzina naturalna nie może zapewnić bezpośredniej opieki i wychowania należy zorganizować opiekę zastępczą. Szansą wrażliwości dziecka w warunkach zbliżonych do naturalnych są rodziny zastępcze. Obecne rozwiązania ustawowe kładą nacisk na rozwijanie rodzinnych zastępczych form opieki oraz kompleksową pracę z rodziną biologiczną na rzecz powrotu dziecka do domu. Pozyskanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz wspieranie tych rodzin zastępczych, które już funkcjonują przyczyni się do wzmocnienia obecnego systemu opieki w powiecie kieleckim. Ponadto istnieje konieczność by w zintegrowanym systemie opieki nad dzieckiem i rodziną uwzględnić działania mające na celu przygotowanie wychowanków do samodzielnego życia po opuszczeniu placówki opiekuńczo - wychowawczej i rodziny zastępczej. W czasie pobytu w pieczy zastępczej, wychowanek powinien nabyć odpowiednie umiejętności i wiedzę niezbędną do wejścia w dorosłe życie i samodzielnego funkcjonowania. Przygotowanie wychowanków do samodzielnego, dorosłego życia powinno w przyszłości zapobiec ich społecznemu wykluczeniu. Ważną kwestią jest również pomoc osobom usamodzielnianym opuszczającym różne formy pieczy zastępczej, poprzez umożliwienie zakwaterowania w mieszkaniu chronionym, do czasu pozyskania własnego lokalu mieszkalnego, jak również pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, kierowanie do PUP, umożliwienie odbycia staży zawodowych, uczestnictwo w kursach podnoszących kwalifikacje itp.

HARMONOGRAM DZIAŁAŃ:

lp.	cel szczegółowy	działanie	termin realizacji	efekty	wskaźniki	realizatorzy/ współrealizatorzy
1	Doskonalenie systemu opieki nad dzieckiem przebywającym poza środowiskiem naturalnym oraz rozwijanie współpracy rodziną naturalną	<p>1. Udział w ogólnopolskich i organizowanie lokalnych kampanii promujących idee rodzicielstwa zastępczego.</p> <p>2. Rozwój zawodowych i niezawodowych form opieki nad dzieckiem, z uwzględnieniem rodzin specjalistycznych, w tym:</p> <p>a. Wsparcie specjalistyczne i poradnictwo dla rodzin zastępczych w wypełnianiu funkcji rodzica,</p> <p>b. wspieranie rodzin zastępczych w podejmowaniu działań i współpracy z instytucjami na rzecz powrotu dzieci do rodzin naturalnych.</p> <p>3. Pozyskanie i przygotowanie kandydatów do pełnienia funkcji niezawodowej, zawodowej rodziny zastępczej i do prowadzenia rodzinnego domu dziecka.</p> <p>4. Prowadzenie procesu diagnostyczno-kwalifikacyjnego pozyskanych kandydatów do pełnienia</p>	2015-2017	<p>1. Powstanie różnorodnych form opieki zastępczej w powiecie kieleckim.</p> <p>2. Postrzeganie rodzin zastępczych jako integralnego elementu systemu pieczy zastępczej.</p> <p>3. Wzrost liczby rodzin zastępczych - niezawodowych i zawodowych.</p> <p>4. Kompleksowa diagnoza i szkolenie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.</p> <p>5. Zmniejszenie liczby wychowanków powracających do placówki.</p> <p>6. Poprawa funkcjonowania rodzin naturalnych.</p> <p>7. Realizacja przez rodzinę biologiczną zobowiązań zawartych w kontrakcie z asystentem</p>	<p>1. Liczba pozyskanych kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.</p> <p>2. Liczba rodzin, które otrzymały świadectwo kwalifikacyjne do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.</p> <p>3. Liczba rodzin zastępczych niezawodowych, zawodowych, pogotowia rodzinnego i rodzinnych domów dziecka.</p> <p>4.. Liczba rodzin zastępczych korzystających z pomocy specjalistycznej.</p> <p>5. Działające grupy wsparcia rodziców zastępczych.</p> <p>6. Liczba wychowanków powracających z rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych do biologicznych rodzin.</p> <p>7. Liczba rodzin naturalnych współpracujących na rzecz poprawy swojego funkcjonowania i polepszenia sytuacji finansowo-bytowej.</p> <p>8. Liczba organizacji</p>	PCPR Kielce, ośrodki pomocy społecznej, asystenci rodzin, organizacje pozarządowe, szkoły, poradnie psychologiczno-pedagogiczne.

		<p>funkcji rodziny zastępczej oraz rekwalifikacyjnego.</p> <p>5. Współpraca z rodzicami naturalnymi dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej, placówce opiekuńczo-wychowawczej na rzecz reintegracji rodziny.</p> <p>6. Współpraca z instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz pieczy zastępczej i rodzicielstwa zastępczego..</p> <p>7. Utworzenie placówki wielofunkcyjnej dla dzieci starszych oraz dla dzieci o specyficznych potrzebach zdrowotnych i edukacyjnych</p> <p>8. Pozyskanie specjalistów do pracy z rodziną w zależności od potrzeb zgłaszanych przez rodzinę.</p> <p>9. Organizacja wsparcia wolontarystycznego dla rodzin biologicznych.</p> <p>10. Poradnictwo rodzinne dla rodzin znajdujących się w kryzysie</p>		<p>rodziny.</p> <p>8. Przejmowanie przez rodziny biologiczne opieki nad własnym dzieckiem.</p> <p>9. Wsparcie rodziców zastępczych przez organizacje pozarządowe.</p> <p>10. Zlecenie zadań z zakresu pieczy zastępczej organizacjom pozarządowym.</p> <p>11. Podniesieni prestiżu rodzin zastępczych jako istotnego elementu systemu pieczy zastępczej.</p> <p>12. Liczba zawodowych rodzin zastępczych funkcjonujących w powiecie kieleckim zgodnie z ustalonym limitem na dany rok kalendarzowy</p>	<p>udzielających wsparcia oraz specyfika udzielonego wsparcia.</p> <p>9. Zwiększenie poczucia własnej wartości w pełnieniu funkcji rodziny zastępczej.</p>	

2	Pomoc w usamodzielnianiu wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Systematyczne przygotowywanie wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych do procesu usamodzielnienia. 2. Kształtowanie pozytywnego wizerunku wychowanka pieczy zastępczej. 3. Tworzenie grup wsparcia dla usamodzielnianych wychowanków. 4. Organizowanie zajęć „kompetencji społecznych” oraz nauka umiejętności poruszania się na rynku pracy (CV, autoprezentacja, indywidualny plan rozwoju zawodowego itd.). 5. Przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnianie i kontynuowanie nauki oraz zagospodarowywanie. 6. Umożliwienie zamieszkania w mieszkaniu chronionym usamodzielnianym wychowankom, którzy po uzyskaniu pełnoletności nie mają możliwości zamieszkania z rodziną biologiczną. 7. Współpraca z gminami oraz instytucjami i organizacjami pozarządowymi na rzecz kompleksowego wsparcia usamodzielnianych 	2015-2017	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przygotowanie wychowanków do procesu usamodzielnienia. 2. Powstanie grupy wsparcia dla usamodzielnianych wychowanków. 3. Pozyskanie nowych umiejętności z zakresu „kompetencji społecznych”. 4. Nabycie umiejętności poruszania się na rynku pracy. 5. Wsparcie finansowo-rzeczowe pełnoletniego wychowanka pieczy zastępczej. 6. Powstanie mieszkania usamodzielnienia. 7. Wsparcie usamodzielnianych wychowanków zgodnie z kompetencjami instytucji. 8. Wsparcie wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych przez inne instytucje oraz organizacje pozarządowe działające w ramach zadań statutowych. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ilość uzyskanych pozytywnych ocen z realizacji programu usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej. 2. Liczba usamodzielnianych wychowanków uczęszczających na spotkania w utworzonej „grupie wsparcia”. 3. Liczba wychowanków korzystających z różnych form wsparcia. 4. Liczba wychowanków, którzy nabyli umiejętności poruszania się na rynku pracy. 5. Liczba wychowanków otrzymujących świadczenie na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie, pomoc na zagospodarowanie. 6. Liczba wychowanków i forma wsparcia otrzymana przez pełnoletniego wychowanka, ze strony innych instytucji i organizacji pozarządowych. 	PCPR Kielce, ośrodki pomocy społecznej, asystenci rodzin, organizacje pozarządowe, szkoły
---	---	--	-----------	---	---	--

		wychowanków, w tym uzyskaniu mieszkania socjalnego. 8. Organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym pieczę zastępczą poprzez udzielanie specjalistycznego poradnictwa : psychologicznego, pedagogicznego – celem zapobiegania wykluczeniu społecznemu				
3	Podniesienie jakości świadczonych usług w zakresie pieczy zastępczej.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Doskonalenie zawodowe kadry realizującej zadania z zakresu pieczy zastępczej. 2. Podnoszenie kwalifikacji kadr jednostek pomocy społecznej współpracujących z Centrum. 3. Udział pracowników Centrum pracujących w obszarze pieczy zastępczej w szkoleniach i konferencjach w zakresie pomocy dziecku i rodzinie. 4. Upowszechnianie dobrych praktyk w obszarze opieki nad dzieckiem i rodziną. 5. Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz pieczy zastępczej. 	2015-2017	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost wiedzy i umiejętności wśród kadry pomocy społecznej i kadry współpracującej w obszarze pomocy rodzinie i dziecku. 2. Poznanie i wdrożenie dobrych rozwiązań w obszarze pomocy rodzinie i dziecku. 3. Wsparcie przez organizacje pozarządowe pracowników pomocy społecznej oraz kadry współpracującej. 4. Wdrażanie innowacyjnych metod w pracy z rodziną problemową. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba zrealizowanych szkoleń i projektów w zakresie pieczy zastępczej. 2. Liczba pracowników wdrażających nabyte umiejętności oraz sprawdzone rozwiązania w obszarze pomocy rodzinie i dziecku. 3. Formy wsparcia pracowników pomocy społecznej. 4. Liczba pracowników wdrażających innowacyjne metody pracy. 5. Liczba pracowników podnoszących swoje kwalifikacje. 	PCPR Kielce, ośrodki pomocy społecznej, asystenci rodzin, organizacje pozarządowe

		<p>6. Systematyczna współpraca z ośrodkami pomocy społecznej z terenu powiatu kieleckiego – pracownikami socjalnymi, asystentami rodzinnymi, placówkami edukacyjnymi, specjalistami, sądami oraz podstawową opieką zdrowotną.</p> <p>7. Podejmowanie działań przeciwdziałających wypaleniu zawodowemu zawodowych rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka</p>		<p>5. Sprawny przepływ informacji między poszczególnymi podmiotami realizującymi zadania na rzecz pieczy zastępczej na poziomie gminnym, powiatowym.</p> <p>6. Podniesienie i utrzymanie standardów usług opiekuńczo-wychowawczych w istniejących placówkach rodzinnych na terenie powiatu kieleckiego.</p>		
4.	<p>Wsparcie istniejących rodzin zastępczych w powiecie kieleckim</p>	<p>1. Zatrudnienie koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.</p> <p>2. Szkolenia już istniejących rodzin zastępczych: niezawodowych, zawodowych, prowadzących rodzinny dom dziecka oraz rodzin spokrewnionych.</p> <p>3. Poradnictwo specjalistyczne - prawne, psychologiczne, socjalne dla rodzin zastępczych niezawodowych, zawodowych, prowadzących rodzinny dom dziecka oraz spokrewnionych.</p> <p>4. Wspieranie rodziców zastępczych w wypełnianiu funkcji wychowawczej, opiekuńczej.</p>	2015-2017	<p>1. Poszerzenie przez rodziny: niezawodowe, zawodowe, prowadzące rodzinny dom dziecka i spokrewnione umiejętności opiekuńczo-wychowawczych oraz umiejętności wspierających dzieci w rozwoju.</p> <p>2. Poprawa funkcjonowania rodzin zastępczych, osób prowadzących rodzinny dom dziecka w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-</p>	<p>1. Liczba zatrudnionych koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej w roku 2015, 2016, 2017 r.</p> <p>2. Liczba rodzin: niezawodowych, zawodowych, prowadzących rodzinny dom dziecka oraz spokrewnionych uczestniczących w szkoleniach, spotkaniach, konferencjach doszkalających zawodowo.</p> <p>3. Liczba rodzin zastępczych niezawodowych, zawodowych, prowadzących rodzinny dom dziecka korzystających z poradnictwa specjalistycznego, w tym</p>	<p>PCPR Kielce, ośrodki pomocy społecznej, asystenci rodzin, organizacje pozarządowe, placówki służby zdrowia</p>

	<p>5. Inicjowanie i prowadzenie grup wsparcia dla rodzin zastępczych niezawodowych, zawodowych oraz spokrewnionych.</p> <p>6. Wypłacanie świadczeń: rodzinom niezawodowym, zawodowym, prowadzącym rodzinny dom dziecka oraz spokrewnionym zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.</p> <p>7. Umożliwienie rodzinom zastępczym dostępu do specjalistycznej opieki medycznej, specjalistycznej, w tym psychologicznej i pedagogicznej.</p> <ul style="list-style-type: none"> a. ułatwienie dostępu do badań lekarskich i rehabilitacji, b. zatrudnienie specjalistów, w tym psychologa, neurologa, logopedy, stomatologa; c. umożliwienie rodzinom zastępczym skorzystania z pomocy specjalisty w zakresie integracji sensorycznej. <p>8. Organizacja pomocy wolontariuszy w zakresie wsparcia rodzin zastępczych.</p>		<p>wychowawczej.</p> <p>3. Wsparcie rodzin zastępczych w formie poradnictwa specjalistycznego takiego jak: prawne, psychologiczne, socjalne.</p>	<p>poradnictwo prawne, psychologiczne, socjalne</p> <p>4. Liczba rodzin niezawodowych, zawodowych uczestniczących w grupie wsparcia.</p> <p>5. Wydatkowana kwota na świadczenia dla rodzin zastępczych i prowadzących rodzinny dom dziecka w roku 2015, 2016, 2017.</p>	
--	---	--	--	---	--

5. Zakładane rezultaty realizacji programu.

1. Wzmocnienie systemu wsparcia dla rodzin zagrożonych bezradnością opiekuńczo – wychowawczą oraz rodzin dysfunkcyjnych.
2. Zwiększenie liczby niezawodowych i zawodowych rodzin zastępczych.
3. Wsparcie istniejących rodzin zastępczych poprzez organizowanie specjalistycznych szkoleń mających na celu podniesienie ich kompetencji opiekuńczo-wychowawczych, prowadzenie grup wsparcia, zapewnianie dostępu do specjalistycznej pomocy, doposażenie ich mieszkań i przyznawanie dodatkowych świadczeń dla rodzin zastępczych zawodowych, zatrudnianie osób do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich oraz organizowanie pomocy wolontariuszy.
4. Zatrudnienie koordynatorów (1 koordynator na 15 rodzin zastępczych) celem udzielania pomocy rodzinom sprawującym pieczę zastępczą w realizacji ich zadań oraz współpracy z asystentami rodziny i pracownikami socjalnymi zatrudnionymi w gminach na terenie powiatu kieleckiego.
5. Kompleksowa pomoc osobom usamodzielnianym oraz większe wsparcie w realizacji indywidualnych programów usamodzielnienia, w tym poprzez wsparcie rzeczowe i finansowe.
6. Wzmocnienie procesu aktywizowania osób usamodzielnianych, kontynuowania nauki, uzyskiwania kwalifikacji zawodowych oraz podejmowania pracy.
7. Zwiększenie liczby dzieci wracających z pieczy zastępczej pod opiekę rodziny biologicznej.

Monitoring i ewaluacja programu:

Koordynatorem Programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kielcach. Przedmiotem ewaluacji będzie skuteczność podejmowanych działań w oparciu o analizę założonych wskaźników. Celem ewaluacji będą następujące zagadnienia:

1. czy program wspomaga rozwój rodzin zastępczych w naszym powiecie?
2. czy zagwarantowano wystarczające środki na realizację programu?
3. czy do pieczy zastępczej trafiają tylko te dzieci, których rodzice mimo wsparcia ze strony gminy nie wypełniają swoich obowiązków?
4. czy współpraca z ośrodkiem pomocy społecznej (asystentem rodziny) z koordynatorem pieczy zastępczej stwarza właściwe warunki do współdziałania rodziny biologicznej z rodziną zastępczą lub placówką opiekuńczo-wychowawczą?
5. które metody pracy dały oczekiwane rezultaty, a które należy zmienić?

Monitorowanie „Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej wraz z corocznym limitem rodzin zastępczych zawodowych w Powiecie Kieleckim na lata 2015–2017” odbywać się będzie na podstawie sporządzanej sprawozdawczości z wykonania zadań oraz analizy zbieranych informacji na temat realizacji kierunków działań ujętych w Programie. Informacje

te przedkładane będą Radzie Powiatu, Zarządowi Powiatu w corocznym sprawozdaniu z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kielcach. Program ma charakter otwarty i będzie podlegał ewaluacji w zależności od pojawiających się potrzeb.